

De eigenheid van thuisbegeleiding Wachtlijst en uitbreidingsbeleid

Inleiding

Vanuit **thuisbegeleiding** vragen we reeds jaren specifieke aandacht voor onze werkvorm omwille van **een aantal specifieke kenmerken**.

Thuisbegeleidingsdiensten:

- sluiten nauw aan bij de natuurlijke woon- en leefomgeving van het kind/de cliënt vanuit hun ambulante en mobiele werking;
- werken aan een verhoging van de draagkracht van de persoon met een handicap en zijn omgeving door de zelfzorg te stimuleren. Het burgerschapsmodel zoals omschreven in de conceptnota van de Minister is in thuisbegeleiding al jaren ingeburgerd;
- kennen een grote turn-over en werken via een emancipatorische visie. In de meerderheid van de gezinnen worden we tijdelijk of definitief overbodig. In een aantal gezinnen kan de persoon met een handicap thuis blijven wonen door de permanente ondersteuning;
- hebben een preventieve taak naar kinderen, jongeren en volwassenen;
- werken laagdrempelig en met een handicapspecifieke kennis. We zien thuisbegeleiding gesitueerd in de rechtstreeks toegankelijke hulp en de niet rechtstreekse toegankelijke hulp;
- hebben een relatief lage kost;
- het aanbod is vraaggestuurd en niet aanbodsgestuurd. Door de eigenheid van het prestatiesysteem kan de frequentie wisselen in functie van de hulpvragen of noden van het gezin/ de cliënt.

Deze specifieke kenmerken, alsook de werking van thuisbegeleiding worden nader omschreven in de nota "Eigenheid van thuisbegeleiding" opgemaakt vanuit het overleg SWOT-V (Samenwerkingsverband Thuisbegeleidingsdiensten -Vlaanderen) in 2008. (zie bijlage)

De elementen van het burgerschapsmodel zijn hier terug te vinden. We werken sterk samen met diensten uit de reguliere sector en werken mee aan een verhoging van de specifieke kennis betreffende de handicap in deze sector. Deze kenmerken onderscheiden de werkvorm thuisbegeleiding van andere werkvormen.

We zien de laatste jaren een evolutie in het **landschap van de ambulante diensten**. Vanuit noden bij diverse doelgroepen zijn dienstverleningsvormen verruimd. Dit is een positieve evolutie in functie van vraaggestuurd werken. Een neveneffect is de verminderde transparantie in de ambulante sector. Waarneembare gevolgen zijn: verwarring voor cliënten en verwijzers, terreinstrijd tussen de dienstverleners, ongelijkheid in middelen voor gelijkaardig werk, een ondoorzichtig uitbreidingsbeleid, regio- en/of provinciale verschillen, bijdrageverschil voor de cliënt.

Rond deze probleemstelling werd vanuit het Samenwerkingsverband Thuisbegeleidingsdiensten (SWOT-V) een nota opgesteld "Ambulante werkvormen binnen het VAPH".

Deze tekst is verspreid via de koepels en er is reeds een werkgroep opgericht om een open communicatie te voeren met andere partners, met als lange termijndoelstelling te komen tot transparantie en afstemming.

De thuisbegeleidingsdiensten zijn overtuigd dat er voldoende ambulante aanbod moet zijn.

We ijveren voor de eigenheid van elk aanbod, transparantie voor gebruikers en professionele krachten, afstemming en complementariteit van het divers aanbod.

De nota is in bijlage toegevoegd en werd in januari 2008 ook reeds aan het Kabinet van Welzijn bezorgd.

Probleemstelling in kader van uitbreidingsbeleid

Thuisbegeleidingsdiensten maken deel uit van het **regionaal overleg**. In voorgaande jaren is gebleken dat een opgelegde voorafname en de verplichting om een minimum aantal te realiseren plaatsen te behalen, voor de zorgvorm thuisbegeleiding zeer belangrijk is.

Zonder deze bepaling zouden een aantal diensten deze minimumnorm niet gehaald hebben.

In het jaar 2007 werd de uitbreiding voor thuisbegeleiding pas in de 2de fase gerealiseerd, omdat daar een richtlijn tot minimum te halen plaatsen werd bepaald.

In het regionaal overleg heeft elke zorgvorm zijn prangende nood en is ook ieder rechter en partij in de verdeling.

Voor de thuisbegeleidingsdiensten zijn er grote verschillen tussen de verschillende provincies. (zie bijgevoegd document: spreiding aantal erkenningen voor de verschillende doelgroepen).

Ondanks dat thuisbegeleiding behoorde tot de prioriteitengroep bij het uitbreidingsbeleid in voorgaande jaren, zien we een **aangroei van het aantal wachtenden**. Op 31.12.2010 waren er 3853 dringende vragen (UC 1 en 2) en migratievragen naar thuisbegeleiding.

In de toekenning uitbreiding wordt voor de thuisbegeleiding gewerkt met factor 15, dwz 1 uitbreidingsplaats staat voor 15 begeleidingen. We zijn van mening dat dit cijfer te laag is, daar in de opstart van de thuisbegeleiding gezinnen een hogere frequentie vragen.

In kader van de regelgeving trajectbegeleiding vinden we het zeer belangrijk dat de ***middelen voor thuisbegeleiding los staan van de middelen trajectbegeleiding***. Gezien de wachtlijsten in thuisbegeleiding vinden we een ombouw van begeleidingen thuisbegeleiding naar begeleidingen trajectbegeleiding niet verantwoord. Dit zou het uitbreidingsbeleid ook ondoorzichtig maken.

Besluit

We verwijzen naar de conceptnota 2020 van minister Vandeuren. Hierin wordt gesteld dat er op termijn dient te worden gestreefd naar een recht op zorg voor alle personen met een handicap. In de huidige tijden van schaarste en wachtlijsten moeten er echter prioriteiten gelegd worden. Enerzijds moet er tegen 2020 een zorggarantie zijn voor personen met een handicap met de zwaarste ondersteuningsnood (waarover de regio zal moeten oordelen), anderzijds moet er ook voldoende laagdrempelig, rechtstreeks toegankelijk aanbod beschikbaar zijn. Daarom vragen de thuisbegeleidingsdiensten om dringend maatregelen te nemen om de wachtlijsten in thuisbegeleiding weg te werken. We willen daarbij ook onderzoeken of de nu gehanteerde factor 15 (1 plaats thuisbegeleiding wordt in het uitbreidingsbeleid gelijk gesteld aan 15 begeleidingen) voldoende is om het corresponderende structurele tekort weg te werken. Verder vinden we het essentieel dat er bij de verdere uitbouw van het ambulante aanbod duidelijkheid bestaat over de eigenheid van elk aanbod, dat er wordt gestreefd naar een goede afstemming en complementariteit van dat aanbod en dat het transparant is voor de gebruiker.

Juni 2011